

Kan een kerkelijk werker de doop bedienen? Of iemand met landelijke preekbevoegdheid?

Algemeen advies n.a.v. vragen uit kerken

Vraagstelling

In steeds meer kerken zijn kerkelijke werkers actief, ook in het pastoraat. Vaak hebben zij bevoegdheid om plaatselijk voor te gaan in een kerkdienst en het Woord te verkondigen. Door hun contacten met gemeenteleden kan het voor de hand liggen dat zij in zo'n dienst de doop bedienen aan een pasgeboren kind of aan een volwassene die tot geloof gekomen is. Ook hebben heel wat kerken preekafspraken met niet-predikanten die landelijke preekbevoegdheid hebben. Kunnen zij, wanneer het zo uitkomt, in zo'n dienst de doop bedienen?

Advies

De kerkelijke afspraken laten geen ruimte voor bediening van de doop door kerkelijk werkers of anderen met preekbevoegdheid.

Een mogelijkheid is wel dat zo iemand voorgaat in de dienst en het Woord verkondigt terwijl een predikant in diezelfde dienst de doop bedient.

Overwegingen

1. Vanouds is de bediening van de sacramenten (doop en avondmaal) gekoppeld aan de verkondiging van het Woord door een ambtsdrager, de predikant. Woord en sacrament horen bij elkaar. Daarin wordt het heil naar ons toegebracht, in opdracht van Christus. Het past bij het bijzondere karakter van de sacramenten dat dit gedaan wordt door wie in het bijzonder geroepen is in dienst van Christus. In alle besprekingen rond preekbevoegdheid, kerkelijk werkers en de nieuwe kerkorde hebben de kerken steeds deze lijn bevestigd.¹
2. De kerkorde en de landelijke regelingen zijn daarover dan ook helder: de predikant verkondigt het Woord van God en bedient de sacramenten van doop en avondmaal (KO art. B3.1). Een niet-predikant kan wel landelijke of plaatselijke bevoegdheid ontvangen om het Woord van God te verkondigen (KO art. B8), maar 'de bijzondere preekbevoegdheid houdt geen bevoegdheid in om de sacramenten te bedienen of ambtsdragers te bevestigen' (Landelijke regeling B8 *bijzondere preekbevoegdheid* art. 2.1).
3. De kerkelijke afspraken maken twee uitzonderingen op deze algemene lijn. 'In een missionaire situatie kan de kerkenraad aan een kerkelijk werker die bevoegd is om het Woord van God te verkondigen, de bevoegdheid verlenen om ook de sacramenten te bedienen' (KO art. B8.2). En 'bij afwezigheid van een predikant kan de kerkenraad een ouderling machtigen om het avondmaal te bedienen' (KO B19.2).
4. Deze laatste uitzondering wordt niet gemaakt voor de bediening van de doop. Dat is mede vanwege de brede consensus over de onderlinge dooperkenning tussen verschillende kerken (die deels ook in afspraken is vastgelegd). Daarin wordt doorgaans ook als voorwaarde gesteld dat de

¹ Redelijk recent is hierover nog gesproken door de generale synode van de GKv Goes 2020, naar aanleiding van het aanvullend rapport van deputaten kerkrecht. In dat rapport wordt uitgebreid op dit onderwerp ingegaan. Voor zover ons bekend is dat rapport momenteel niet online in te zien. Het is uiteraard wel op te vragen, eventueel via ons mailadres.

doop bediend is door een daartoe bevoegde dienaar. Op dat punt zijn we als kerken dus extra zorgvuldig met het oog op de oecumenische contacten.

Commissie Kerkelijke Adviezen NGK

Rob Vreugdenhil, alg.secr.

6 mei 2025